

A ט"ד
Intro
Today we will learn בע"ה of דף נ בבא קמא of מסכת בבא קמא. Some of the topics we will learn about include.
The Mishnah's Halachah of החופר בור
ברה"י ופתחו לרה"ר
If a person dug a pit in his property but the entrance was in a public area, which is considered a ברשות הרבים
OR
ברה"ר ופתחו לרה"י
The pit was in a public area but the entrance was in his property, which is a ברשותו
He is liable to pay.

A

החופר בור...

<p>ברשות הרבים ופתחו לרשות היחיד</p> <p><i>In a public area but the entrance was in his property</i></p> <p>בור ברשותו</p>	<p>ברשות היחיד ופתחו לרשות הרבים</p> <p><i>Pit in his property but the entrance was in a public area</i></p> <p>בור ברשותו</p>
<p>חייב</p>	

B The Machlokes רבי ישמעאל ורבי עקיבא regarding the חייב בור in the Torah, and the two versions of 1.
בבור ברה"ר
כ"ע לא פליגי דמחייב
They both agree that the חייב בור in the Torah applies to a public area, and the Machlokes is only regarding בור ברשותו
Whether the חייב בור in the Torah also applies to a person's property?
2.
OR vice versa
בבור ברה"י כולי עלמא לא פליגי דמחייב
They both agree that the חייב בור in the Torah applies to someone's property, and the Machlokes is only regarding בור ברשה"ר
Whether the חייב בור in the Torah also applies to a public area?
Regarding בור ברשותו הפקיר רשותו ולא בורו חייב
If he made the area around the pit ownerless, he is liable, because the נזיק have the right to enter his property.
However, לא הפקיר לא רשותו ולא בורו פטור
If he did not make the area around the pit ownerless, he is פטור, because the נזיק had no right to enter his property.

B

Machlokes רבי ישמעאל ורבי עקיבא regarding the חייב בור in the Torah

<p>2</p> <p>בבור ברה"י כ"ע לא פליגי דמחייב</p> <p><i>Machlokes is only regarding בור ברה"ר</i></p>	<p>1</p> <p>בבור ברה"ר כ"ע לא פליגי דמחייב</p> <p><i>Machlokes is only regarding בור ברשותו</i></p>
<p>בור ברשותו</p>	
<p>לא הפקיר לא רשותו ולא בורו פטור</p>	<p>הפקיר רשותו ולא בורו חייב</p>

C The Mishnah's Halachah of החופר בור ברה"ר ונפל לתוכו שור או חמור חייב
 If a person dug a pit 10 טפחים deep in a public area, and an ox or donkey fell in and died, he is liable to pay.
 היו פחותין מעשרה טפחים ומת פטור
 If the pit was less than 10 טפחים deep and an animal fell in and died, he is not liable to pay for מיתה ואם הוזק בו חייב
 If the animal was only injured, he is liable to pay

C

החופר בור ברה"ר ונפל לתוכו שור או חמור חייב

היו פחותין מעשרה טפחים ונפל לתוכו שור או חמור... .

ומת פטור
 ואם הוזק בו חייב

D The Machlokes רב ושמואל regarding בור, if a person dug a pit, is he liable only להבלו ולא לחבטו
 If the animal's death was caused by הבלו, its foul air; or להבלו וכ"ש לחבטו
 Even if it was caused by חבטו, its impact;

D

רב ושמואל Machlokes:

רב: בור שחייבה עליו תורה להבלו ולא לחבטו
 שמואל: להבלו וכל שכן לחבטו

1 So let's review ...

Zugt Di Mishnah

החופר בור ברשות היחיד ופתחו לרשות הרבים

If a person dug a pit in his property but the entrance was in a public area, which is considered a בור ברשות הרבים

OR

ברשות הרבים ופתחו לרשות היחיד

The pit was in a public area but the entrance was in his property, which is a בור ברשותו

OR

ברה"י ופתחו לרה"י אחר

The pit was in one property and the entrance in another property, which is also a בור ברשותו

חייב

In all these cases he is liable, because as Rashi explains קסבר חיובא דבור בין ברשות הרבים ובין ברשות היחיד

The חיוב בור in the Torah applies to both, a public area, and private property; and therefore

כ"ש ברה"י ופתחו ברה"י

If both the pit and its entrance were in a public area, he is certainly חייב.

1

החופר בור ברשות היחיד ופתחו לרשות הרבים

If a person dug a pit in his property but the entrance was in a public area

בור ברשות הרבים

ברשות היחיד ופתחו לרשות היחיד אחר

Pit in one property and the entrance in another property

בור ברשותו

ברשות הרבים ופתחו לרשות היחיד

In a public area but the entrance was in his property

בור ברשותו

חייב

קסבר חיובא דבור בין ברשות הרבים ובין ברשות היחיד
and therefore
כ"ש ברה"י ופתחו ברה"י

2

The Gemara cites a Machlokes in a Braisa:

ת"ר החופר בור ברה"י ופתחו לרה"י

חייב

זהו בור האמור בתורה

דברי רבי ישמעאל

זהו בור האמור בתורה רבי says the חיוב בור in the Torah applies to a public area.

רבי עקיבא disagrees and says

הפקיר רשותו ולא הפקיר בורו

זהו בור האמור בתורה

The חיוב בור in the Torah applies to a person's property, and he only owns the actual pit but not the area around the pit.

2

בריתא:

תנו רבנן

רבי עקיבא:

הפקיר רשותו ולא הפקיר בורו זהו בור

האמור בתורה

He only owns the actual pit but not the area around the pit

רבי ישמעאל:

החופר בור ברה"י ופתחו לרה"י חייב זהו בור

האמור בתורה

The חיוב בור applies to a public area

3 The Gemara has two versions to this Machlokes:

1.

רבה says

בבור ברה"ר כ"ע לא פליגי דמיחייב

that the רבי agrees with רבי ישמעאל applies to a public area, because the Pasuk first states

וכי יפתח איש בור

A person uncovered a pit

And then

או כי יכרה איש בור

A person dug a pit.

Why does the Pasuk need to mention כרייה?

אם על פתיחה חייב

על כרייה לא כל שכן

If he is liable for uncovering the pit, he is certainly liable if he dug the entire pit?

It must be that the Pasuk teaches

שעל עסקי פתיחה

ועל עסקי כרייה באה לו

He is חייב for his actions of uncovering and digging the pit, even though it is not ממונו, it does not belong to him.

This must refer to a בור ברה"ר.

The Machlokes is only regarding

בור ברשותו

Whether the בור חייב also applies to private property?

רבי עקיבא holds as does our Mishnah

בור ברשותו נמי חייב

The בור חייב refers even to בור ברשותו, because the Pasuk states

בעל הבור ישלם

בבור דאית ליה בעלים קאמר רחמנא

means the one who owns the pit.

While רבי ישמעאל holds

בור ברשותו פטור

The בור חייב does not apply to private property; and בעל

הבור means

בעל התקלה

The one who created the pit;

Accordingly, רבי עקיבא's statement of

זהו בור האמור בתורה

Does not exclude בור ברשות הרבים but rather he meant

זהו בור שפתח בו הכתוב תחלה לתשלומין

The Torah certainly refers to בור ברשותו regarding תשלומין, because it says בעל הבור ישלם.

While רבי ישמעאל's statement of

זהו בור האמור בתורה

Excludes ברשות היחיד;

3

Two versions to this Machlokes:

1

רבה says:

בבור ברשות הרבים
כ"ע לא פליגי דמיחייב

וכי יפתח איש בור, או כי יכרה איש בור

A person dug a pit

A person uncovered a pit

אם על פתיחה חייב

על כרייה לא כל שכן?

It must be that the Pasuk teaches

שעל עסקי פתיחה ועל עסקי כרייה באה לו

Even though it is NOT ממונו

בור ברשות הרבים אלא

The Machlokes is only regarding

בור ברשותו

Whether the בור חייב

also applies to private property

רבי ישמעאל:

בור ברשותו

פטור

בעל הבור ישלם

בעל התקלה

statement of רבי ישמעאל

זהו בור האמור בתורה

excludes

בור ברשות היחיד

רבי עקיבא - מלך:

בור ברשותו

נמי חייב

בעל הבור ישלם

בבור דאית ליה בעלים

קאמר רחמנא

statement of רבי עקיבא

זהו בור האמור בתורה

does not exclude בור ברשות הרבים

but rather he meant

זהו בור שפתח בו

הכתוב תחלה לתשלומין

4

2.
בבור ברה"ר כולי עלמא לא פליגי
דמחייב
that the רבי עקיבא agrees with רבי ישמעאל
applies to private property, because
בעל הבור אמר רחמנא
בבור דאית ליה בעלים

The Machlokes is only regarding
בור ברה"ר

Whether the רבי עקיבא also applies to a public area?
Does our Mishnah holds as רבי ישמעאל
בור ברה"ר נמי חייב

Because

שעל עסקי פתיחה ועל עסקי כרייה באה לו

While רבי עקיבא holds

בור ברה"ר פטור

And פתיחה and כרייה are not a source for רבי עקיבא because
הנהו מיצרך צריכי

Both words are needed for בור ברשותו, as the Gemara
explains at length.

Accordingly, רבי ישמעאל's statement of

זהו בור האמור בתורה

Does not exclude בור ברשותו but rather he meant

זהו בור שפתח בו הכתוב תחלה לניזקין

The Torah begins with בור ברה"ר regarding the damages.

While רבי עקיבא's statement of

זהו בור האמור בתורה

Excludes בור ברה"ר;

The Gemara cites two Braisos and explains them accord-
ing to each opinion.

=====

4

2

says רבי יוסף

**בבור ברשות היחיד
כולי עלמא לא פליגי דמחייב**

Because

באז רבא אמר רחמנא - בבור דאית ליה בעלים

**The Machlokes is only regarding
בור ברשות הרבים**

Whether the רבי עקיבא
also applies to a public area

רבי עקיבא:

**בור ברה"ר
פטור**

And כרייה and פתיחה
are not a source
because
פניו מיצרך צריכי

statement of רבי עקיבא
צפו בור האמור בתורה
excludes
בור ברשות הרבים

רבי ישמעאל - מלפני:

**בור ברה"ר
נמי חייב**

לפני עסקי פתיחה
ולא עסקי כרייה
באז רבא

statement of רבי ישמעאל
צפו בור האמור בתורה
does not exclude בור ברשות
but rather he meant
צפו בור שפתח בו
הכתוב תחלה לניזקין

5 Zugt Di Mishnah

החופר בור ברה"ר ונפל לתוכו שור או חמור חייב

If a person dug a pit in a public area, and an animal fell in and died, he is liable to pay, regardless of whether the pit was a בור, rounded, or שיח, elongated and narrow, or מערה, the pit was square and covered with a roof, or חריצין, square but not covered, or נעיצין, wide at the top and narrow on the bottom.

And the Torah mentions בור only to teach

מה בור שיש בו כדי להמית עשרה טפחים אף כל שיש בו כדי להמית עשרה טפחים

Just as a בור is 10 טפחים deep, which is capable of killing, so too all other pits must be 10 טפחים deep so that they are capable of killing. However,

היו פחותין מעשרה טפחים ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור

If the pit was less than 10 טפחים deep and an animal fell in and died, he is not liable to pay for מיתה, because

אין בו כדי להמית

This בור was not capable of killing. However

ואם הוזק בו

חייב

If the animal was only injured, he is liable to pay, because יש בו כדי להזיק

This בור is capable of causing הזיק.

5

תלמוד

החופר בור ברה"ר
ונפל לתוכו שור או חמור
חייב

Regardless of whether the pit was a
חריצין, or בור, שיח, מערה

And the Torah mentions בור only to teach

מה בור שיש בו כדי להמית עשרה טפחים
אף כל שיש בו כדי להמית עשרה טפחים

היו פחותין מעשרה טפחים
ונפל לתוכו שור או חמור . . .

ואם הוזק בו
חייב

Because
יש בו כדי להזיק

ומת
פטור

Because
אין בו כדי להמית

6 The Gemara cites a well-known מחלוקת רב ושמואל
 רב says
 בור שחייבה עליו תורה
 להבלו ולא לחבטו
 Rashi explains Rav's reasoning as follows;
 להבלו
 One is only liable for damage caused by the foul air of the
 בור, because
 דעבד ליה הבל לבור
 He directly created the הבל;
 ולא לחבטו
 But he is not liable for damage caused by its impact,
 because, as the Gemara says;
 קרקע עולם הוא דמוקא ליה
 And Rashi adds
 ואינו שלו
 He indirectly caused the ground, which was there before,
 to damage the ox.

While שמואל says
 להבלו וכ"ש לחבטו
 Rashi explains Shmuel's reasoning as follows;
 להבלו
 One is liable even for damage caused by the foul air of the
 בור;
 ואע"ג דהבלא ממיילא אתי ליה
 Even though he indirectly created the foul air as a result of
 his digging the pit;
 וכ"ש לחבטו
 And he is certainly liable for the damage caused by the
 ground;
 דאיהו עבד ליה חבטה
 Because he directly caused it to cause damage upon
 impact by digging the pit;

In other words;
 רב considers
 הבלו
 בידים
 More direct; and
 חבטו
 ממיילא
 More indirect;
 And שמואל considers
 הבלו
 ממיילא
 More indirect; and
 חבטו
 בידים
 More direct

6 The Gemara cites a מחלוקת רב ושמואל

<p><i>Rav says:</i> להבלו וכל שכן לחבטו</p> <p>✓ <i>להבלו:</i> ואע"ג דהבלא ממיילא אתי ליה Even though he indirectly created the foul air</p> <p>✓ <i>לחבטו:</i> דאיהו עבד ליה חבטה He directly caused it to cause damage upon impact by digging the pit</p> <p>להבלו ממיילא בידים</p>	<p><i>Rav says:</i> בור שחייבה עליו תורה להבלו ולא לחבטו</p> <p>✓ <i>להבלו:</i> דעבד ליה הבל לבור He directly created the הבל</p> <p>✓ <i>ולא לחבטו:</i> קרקע עולם הוא דמוקא ליה He indirectly caused the ground to damage the ox</p> <p>להבלו ממיילא בידים</p>
---	--

7 The Gemara explains that רב ושמואל derive their opinions from their different understanding of the Pasuk

ונפל שמה שור או חמור

Rav says

ונפל

עד שיפול דרך נפילה

The Pasuk refers to where the animal fell in head first, and its face is at the bottom of the pit where הבלו is strong and will cause it to die; for which he's liable. But if it fell in feet first or on its back, he's not liable. The Pasuk thereby teaches

להבלו ולא לחבטו

While Shmuel says

ונפל

כל דהו משמע

The Pasuk refers to any way it fell in, even feet first or on its back, where הבלו is weak and it will not die from הבלו but from חבטו, and he's liable. And if it fell in head first and died from הבלו, he's certainly liable. The Pasuk thereby teaches,

להבלו וכ"ש לחבטו

7 The Gemara explains...

רב ושמואל derive their opinions from their different understanding of the Pasuk

ונפל שמה שור או חמור

Rav says:

ונפל

כל דהו

משמע

Any way it fell in, and it will not die from הבלו but from חבטו

**להבלו
וכ"ש לחבטו**

Rav says:

ונפל

עד שיפול

דרך נפילה

The animal fell in head first, and face is at the bottom where הבלו is strong and will cause it to die

**להבלו
ולא לחבטו**

8 The Gemara offers another distinction in a case of דעבד גובה ברה"ר
 A person built a mound 10 טפחים high in a public area, and an animal fell off and died. According to רב אגובה לא מיחייב
 He's not liable, because there was no הבל.
 While according to שמואל אגובה נמי מיחייב
 He is liable, because there is חבטה.
 However, in a case of בור מלא ספוגין של צמר לכו"ע חייב
 If the bottom of the pit was lined with bundles of wool, both agree that he's liable, because the Pasuk mentioned בור, a pit, which does have הבל, and does not differentiate whether it was empty or lined.

8 The Gemara offers another distinction...

דעבד גובה ברה"ר
 A person built a mound ten טפחים high in a public area, and an animal fell off and died

<p>According to רב:</p> <p>אגובה נמי מיחייב</p> <p>Because there is חבטה</p>	<p>According to רב:</p> <p>אגובה לא מיחייב</p> <p>Because there was no הבל</p>
---	---

However, in a case of **בור מלא ספוגין של צמר לכו"ע חייב**
 Because the Pasuk mentioned בור which does have הבל, and does not differentiate whether it was empty or lined

9 The Gemara explains according to רב that the Mishnah's rules פחות מעשרה טפחים מות פטור
 Because אין הבלא למיתה
 There is not enough הבל to cause death.
 However, הוזה חייב
 Because יש הבלא לנוקין
 There is enough הבל to cause injury.

9 The Gemara explains...

According to רב the Mishnah's rules

היו פחותין מעשרה טפחים ונפל לתוכו שור או חמור

<p>ואם הוזה בו חייב</p> <p>Because יש הבלא לנוקין</p>	<p>ומת פטור</p> <p>Because אין הבלא למיתה</p>
--	--